

FƏXRİ MÜSLÜM

(əvvəli ötən saylarımızda)

Sədr danışdı, - hə, mən özüm bu təşkilata sədr gələndə, bir çox məsələlərin həllini onunla məsləhətləşirdim.

Bu dəfə, başqa bir tərəfdə canlanma başladı, cavan və boynu yoğun biri o birinə astadan, - gör nə günə qalmışdır ki, bizim bütün zəhmətimizi, bu köpək oğlu hayın ayağına yazırlar, mən beş dəfə səmərəli təklif verdim birini də qəbul etmədilər ki, etmədilər. Necə oldu ki, hayın təklifləri özünə yer alır, bizim ki, yox.

Onun yanındakı həmkarı, - bəzi işlərdən mənim xəbərim var, ancaq onları sən bilməzsən, çünki sən təkliflərinə baxıb, redaktə etmək üçün ona yönləndirirlər, o da fikirləri götürür və təkliflərin üstündən xətt çəkərək ləğv edir və bildirir ki, bunlar zəif təkliflərdi. Sonra sən təkliflərinə başqa bir formada işləyir, cilalayır və təqdim edir. Moskvada da idarə rəislərindən biri onun hay tanışlarındandı, o da orda ona dayağ durur. Ona görə də sən təkliflərin ayaq tutub yerim.

Sədr pıçıltı gələn tərəfə dönsə də, danışa-danışa onları baxışlarıyla tənzimləyərək,

- mən, çıxışımı qısa edəcəm, çünki burda, söz deyənlər çox olacaq, belə ki, Akop Ayriyan bizim hamımızın sevimlisidi, gələn ona bu yubileyi münasibətiylə can sağlığı arzu edək və gün o gün olsun ki, elə bu restoranda da yüz illiyini keçirək. Onu da bildirim ki, Akop Ayriyan əslən Qarabağlı olduğuna görə üstündə Qarabağ şəkilli olan balaca bir hədiyyə sifariş etmişik, indi icazə-nizlə onu təqdim edək, -deyə-rək, restoranın küncünə qoyulmuş və naxışlarında Qarabağ əks etdirən Azərbaycan xalçasının gətirilməsinə işarə etdi.

Restoranın küncünə yaxın oturmuş işçilərdən biri yerindən güclə qaldıraraq xalçanı sürüyüb sədrin yanına gətirdi, sədr xalçanı açaraq, - Akop Ayriyan səni kollektiv adından təbrik edirəm, -deyə-rək, açdığı xalçanı, yenidən bükürüb əvvəlki yerinə qoydurdu.

Badələr qaldırılsa da, bakal-lar bir-birinə deyib səs salsada, məclis əhlinin bəzilərinə bu, başqa bir əhval-ruhiyyə yaratmışdı. Çünki bildirdilər ki, tarixən Qarabağ Azərbaycanın yaralı yeri olub, bunu onlar sovet hakimiyyətinin yaradılmasının ilk illərindən, belə bir məsələnin baş ağrısına çevrildiyi, Göyçə mahalından tarixən azərbaycanlıların deportasiya edildiyi, girəv düşəndə Azərbaycanlıların öldürüldüyü pıçıl-

BANK SƏDRİ

Mini romandan parçalar

tez də yerlərinə qayıtdı, çünki onlar müdir və şöbə rəisi vəzifələrini tutduqlarına görə, özlərini sədrin yanında ağır aparmağa çalışırdılar.

Təftişin şöbə rəisi söz alaraq, - yoldaşlar, bu gün yüksək və yaddaqalan bir səbəbdən bura yığılmışıq. Bizim hamımızın atamız yerdə olan Akop dayının 80 illiyinə. Bilirsiniz, şəxsən mən Akop dayıdan həmişə atalıq qayğısı görmüşəm, o, çox qayğıkeş bir insandı. O, bizim sistemin işini bizim hamımızdan yaxşı bilir, çünki uzunmüddətli iş təcrübəsinə malikdir, - demişdir ki, - qarşıda oturan kefli-kefli ona işarə etdi:

- Hə, sən onun oğlu kimi çıxış edirsən, elə bir az oxşarlığın da var, - deyərək, onu məzəmmət etməyə çalışdı.

Onun böyründəki işə, - ayə görmürsən, bu da sağlam adam deyil, elə bil ki, haylar bunun atası, anasıdır. Bu, bu qədər bic olmasaydı, Akop evinin, eşiyinin açarını ona verməzdi ki, o da gizlin işlərini orda görür də.

Təftişin şöbə rəisi qızarsa da, özünü o yerə qoymadı və ürekdolusu sinəsini boşaltdı və təklif etdi ki, badələri Akopun sağlığına qeyd etsinlər, və hamı əllərində ki, qədəhləri başlarına çəkildilər.

Artıq məclisin sona yeməyinə az qalmışdı, Akop yerində qurcuxdu, bu o demək idi ki, sözlü var və icazə alıb ayağa durdu, - eli yoldaşlar ha, man çox minnatdaram ki, eli manı yad etməsiniz ha. Vallah man eli yaman kövrəldim, lap eli utanmasam ağlamağım da galdı ha. Çünki man doğulduğum Qarabağın eli bütün çiçəklərini eli, elə bil mana baxış ediniz ha. Man bu hadiyyəni hara getsam ha, eli özümə aparacam ha. Mən çoxdan maliyyə sferasında çalışıram ha, biz har çətinliyi görmüşük ha. Eli yadımdadı biz vergi verməyən kişilərin başından papaqlarını götürüb eli vergiyə daxil edirdik ha. Bir köpəkoğlu bizim qarşımıza çıxma bilməzdi ha. Eli ela kişilər vardı ki, biz onların əynindəki çuxanı da, paltonu da alırdı ki, vergi planı dolsun, çnki onlar vergi vermək istəmirdilər ha. Buna görə eli ssri maliyyə naziri şaxsan mani neça dafa mükafatlandırmışdı ha. Man sadra taşakkür edirəm ha, o mənim həmişə qayğıma qalır ha, təftiş şöbəsinin raisına da taşakkürlər ha, o, lap mana oğulluq da edir ha. Hamınıza eli taşakkür edirəm ha, çox sağ olun ha, -deyə-rək, özünü şad-xür-rəm hesab edərək, stuluna əyləşdi.

Artıq hiss etmək olardı ki, məclis yekunlaşır, bunu hazırlanan çay süfrəsindən bilmək olardı və çay süfrəsi də yekunlaşdı, kimi öz maşınına, kimi

də taksi dalınca tələsməyə başladı.

Həsən Qasimoviç evə gələn kimi sürücüsünü Kəlbəcərin "isti suyunun" arxasına göndərmişdi. Bilirdi ki, ad günündə əməlli-başlı araqlanmışdı və onun yanğısı bir yana, baş ağrısı da səngiməyəcək Buna görə də birdən birə Kəlbəcərin isti suyunu ehtiyac duydu. Çünki çox hallarda Şuşanın "İsa bulağının" suyunu, Gədəbəyin "Narzan bulağının" suyunu tərifiyə də, o suların Bakıya gətirilməsi və satışa çıxarılması həmin dövrlərdə müşkül bir məsələ idi.

Sürücü getdiyi kimi də, tez də geri qayıtdı və çətinlik çəkmədən əldə etdiyi bir taxta yeşik "İsti su"yla içəri daxil oldu. Əvvəl bir neşə şüşə suyu Həsən Qasimoviçin qarşısındakı stolun üstünə qoydu, bir neçəsini də soyuducunun alt gözünə qoyub otaqdan çıxdı.

Həsən Qasimoviç oturduğu stuldan ayağa qalxdı, dolabın üst gözündən, iyirimi il öncə, Kislovodskidə onun ad gününə yazılmış və bağışlanmış, çox sevdiyi fincanı götürdü. Şüşə qabdan tökdüyü suyu bir nəfəse başına çəkdi, bunu bir neçə dəfə təkrar edəndən sonra oxşay edib, dərindən nəfəs aldı. Elə bil onun bütün narahatlıqları da, baş ağrısı da, yanğısı da Kəlbəcərin bu isti suyunu bağışlanmış. Qayıdıb yenidən kreslosunda otursa da, könlündən televizora baxmaq keçdi. Yerindən durdu qara rəngli televizoru işə saldı və keçib divanda yarımköndələn söykənərək, onsuz da kasıb xəbərlər proqramını izlədi.

Həsən Qasimoviç səhər tezdən iş otağında idi. Qara telefonun xoşa gəlməyən və vahiməli səsi otağı ağzına götürmüşdü, o, cəld telefona əl atdı mərkəzi komitədən idi, - bəli, bəli, eşidirəm sizi, - və eyni tonda da cavablandırdı, - bu, mümkünsüzdü, o, işə yaramayan adamdı, bəlkə, siz onu kənardan yaxşı kimi tanıyırsınız, ancaq o mənim işçim olduğuna görə onun iş qabiliyyətinə bələdəm, yox, yox, qəti, buna yol vermək olmaz, siz də bəli başqa cür başa düşməyin, sizdən əvvəl mənim də, onun haqqında təşəbbüsüm olub və müvafiq tapşırıqlar vermişəm və sınaqdan keçirmişəm, baxmışam ki, o, rəhbər vəzifəyə hələ yetişməyib. Yox, yox nə danışırırsınız, heç elə şey olar. Sağ olun, sağ olun, xahiş edirəm, xahiş edirəm, inciməyəsiz, səhər bir xoşa gəlməz hadisə olar siz də pis vəziyyətdə qalarsınız, mən də, -dedi və telefonun dəstəyini aparatın üstünə qoyaraq: - belə işləmək olmaz. Telefon zəngiylə götürdüyün adamı necə işlətmək olar? Bu barədə Həsən Qasimoviç bir

az vicdanlı adam təsiri bağışlayırdı, bu da o dövrün bəzi aparat rəhbərlərinə xas olan bir proses idi. Kənardan yuxarı vəzifəyə nadir hallarda işçi götürürdülər. Əvvəl öz iş qabiliyyəti olan işçiləri irəli çəkirdilər, onun yerinə isə təzə işçi qəbul edirdilər. Bu Həsən Qasimoviçin hobbisinə də aid olan bir yenilik idi.

Günorta üstünün ora-bura gedib, gəlməsi başını, beynini, və gözlerini dumanlandırır kimi olmuşdu. Sanki küt bir ağrının içindən keçdiyini anlayıb, kreslosuna əyləşdi 10-15 dəqiqədən sonra işdən çıxmağını qərarlaşdırsa da, bu fikrindən vaz keçdi.

IV

Qruppanın rəhbəri, həmkarım, mənə işarəylə üz-gözünü oynatdı. Nəyə işarə etdiyini anlamadığımdan, - nə qaş-gözünü oynadırsan, dilini Allah əlindən alıb, nədi, dilinlə de görüm nə olub axı, - dedim.

O, mənim anlamadığımı görüb, - təşkilatımızın rəhbəri, Həsən Qasimoviç gəlib, ayağa dur, görüş, - deyərək fikrini dəqiqləşdirdi.

Mən, geri çevrildim, sifətini bir dəfə işə girəndə, ikinci dəfə isə indi gördüyüm Həsən Qasimoviçin arxamda şəstlə durduğunu görüb cəld ayağa qalxdım, onun içəri girdiyindən xəbərim olmamağımın bir səbəbi də, yay vaxtı olmasına görə qapının açıq olması idi, fikirləşdim. Onunla salamaşmış oturduğum stulu cəld geri çəkdim, oturmağımı təklif etdim. Elə, eyni anda da həmin baş mühasib dediyim o qarabuğdayı qıza tərəf döndüm, - kəlikotu qarışıq bir çay dəmləyin gətirin, - deyərək ondan xahiş etdim.

Qarabuğdayı qız cəld yerindən qalxdı, çay dəmdəsgahına getmək ərəfəsində küreyində bərq vuran şabalıdı saçlarının bir hissəsi, otaq darısqal olduğundan mənim sol çiyinimi tutdu və ani olaraq sürüşüb özüyü də getdi. Ani baş vermiş və mənim hisslərimə hakim kəsilmiş, duyğularımı isidən bu qeyri adı mənzərə Həsən Qasimoviçin nəzərindən yayınmadı və qırıqları bənövşəyi kölgə üstə çiçəklənsə də, bir söz demədi.

Qarabuğdayı dağ qızının dəmlədiyi və armudu stəkanlarda gətirdiyi bu kəlikotu qarışıq çayın ətri, bu darısqal otaqla bir olmuşdu. Sanki bu darısqal bir otaq yox, yaşıl bir yamacın xaliya bürünmüş çəmənzarlığı idi. Mən hələ ayaq üstə idim, çayım isə həmin o şabalıdı saçlı qızın stolunun üstündə buxarlanırdı və o stol Həsən Qasimoviçdən başda olduğuna görə oturmaq istəmirdim. Buna görə də xahiş etdim ki, Həsən Qasimoviç o stulda rahat otursun və belə də oldu.

(ardı olacaq)

